

Kvalitativní průzkum veřejného mínění na téma migrace a života v blízkosti detenčního centra

dotazníkový průzkum v okolí Bělé pod Bezdězem

Obsah

Poděkování	3
Cíle	5
Metodika	6
Příprava v Praze	6
Práce v terénu	6
Zpracování	Error! Bookmark not defined.
Výsledky	7
Zhodnocení	19
Zdroje	Error! Bookmark not defined.

Poděkování

Nejdříve bychom chtěli poděkovat Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, jehož zaměstnanci nám věnovali několik hodin svého času. Poděkování patří také pánům učitelům PhDr. Jaroslavu Najbertovi a Mgr. Štěpánu Macháčkovi.

Také bychom chtěli poděkovat všem respondentům, kteří s námi vyplnili dotazníky. V neposlední řadě bychom chtěli poděkovat vedoucím naší práce, paním učitelkám Mgr. Štěpáně Čiperové a Mgr. Haně Nábělkové, za vedení a rady při práci.

Úvod

Tak jako každý rok jsme se s Gymnáziem Přírodní škola i letos vydali na expedici. Tentokrát jsme nasměrovali náš výzkum do oblasti v okolí Bělé pod Bezdězem, kde jsme zjišťovali názory respondentů na migraci. Naše základna byla v chatové oblasti Pohádka.

V roce 2006 vzniklo nedaleko Bělé pod Bezdězem zařízení pro zajištění cizinců. Zajímalo nás, jaké mají obyvatelé okolních měst a vesnic na problematiku uprchlické krize názor, co o tomto tématu ví, co jim vadí a jaké mají s uprchlíky zkušenosti. Názory jsme se snažili zjistit pomocí dotazníkového průzkumu, kde jsme náhodných kolemjdoucích ptali na devět otázek.

Cíle

Naše skupina si vytyčila tyto cíle:

- 1) Realizovat dotazníkový průzkum na téma migrace v okolí Bělé pod Bezdězem.
- 2) Vytvořit krátký anketní videoklip.
- 3) Navštívit Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová a celkově se seznámit s migrační politikou ČR
- 4) Seznámit se s příběhy 4 lidí, kterých se migrace týká a zpracovat je v psané a některé i v komiksové formě.

Metodika

Příprava v Praze

Nejprve jsme si položili otázky, na které si chceme v průběhu expedice odpovědět. Hlavní stanovená hypotéza byla: Naši respondenti mají strach z uprchlíků. Proto jsme na začátek našeho dotazníku umístili otázku, ve které respondenti definovali, kdo je pro ně uprchlík. Zajímalo nás také, jestli má podle respondentů imigrace pro ČR nějaké výhody. V neposlední řadě jsme se ptali na zdroj, ze kterého respondenti své informace čerpají.

Na tyto otázky jsme se rozhodli najít odpovědi pomocí dotazníku. Jeho zkušební verzi jsme testovali na spolužácích, zaměstnancích školy a na náhodných kolemjdoucích v okolí školy. Jeho sestavování jsme konzultovali s PhDr. Najbertem, Mgr. Macháčkem a vedoucími naší skupiny. Také jsme využívali informace z webů¹ věnujících se správnému sestavení dotazníku. V dotazníku jsme se rozhodli ptát se respondentů na některé osobní údaje, a to na pohlaví, věk a dosažené vzdělání.

Kromě práce na dotazníku se část naší skupiny scházela s lidmi spojenými s tématem migrace a sepisovala s nimi rozhovory. Z nich jsme si zapisovali poznámky a následně sepsali souhrnný text. Ze dvou setkání s uprchlíky také vznikl krátký komiks.

Také jsme si rozvrhli trasu a vybrali obce, kde budeme dotazníkový průzkum provádět a domluvili návštěvu detenčního centra ZZC Bělá-Jezová.

Práce v terénu

Dotazníkový průzkum probíhal po menších skupinkách i jednotlivě a byl prováděn většinou v dopoledních nebo brzkých odpoledních hodinách. Většinou jsme se pohybovali v okolí centra měst a obcí. Dotazníky jsme vyplňovali pouze s kolemjdoucími, kteří se v daný čas pohybovali po ulicích obce.

V druhém týdnu expedice jsme vytvořili dva krátké komiksy popisující příběhy dvou syrských uprchlíků, Kenana a Hiby.

¹ *Quanda.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2018-10-25]. Dostupné z: <https://www.quanda.cz/blog/online-dotazniky/jak-vytvorit-dotaznik>

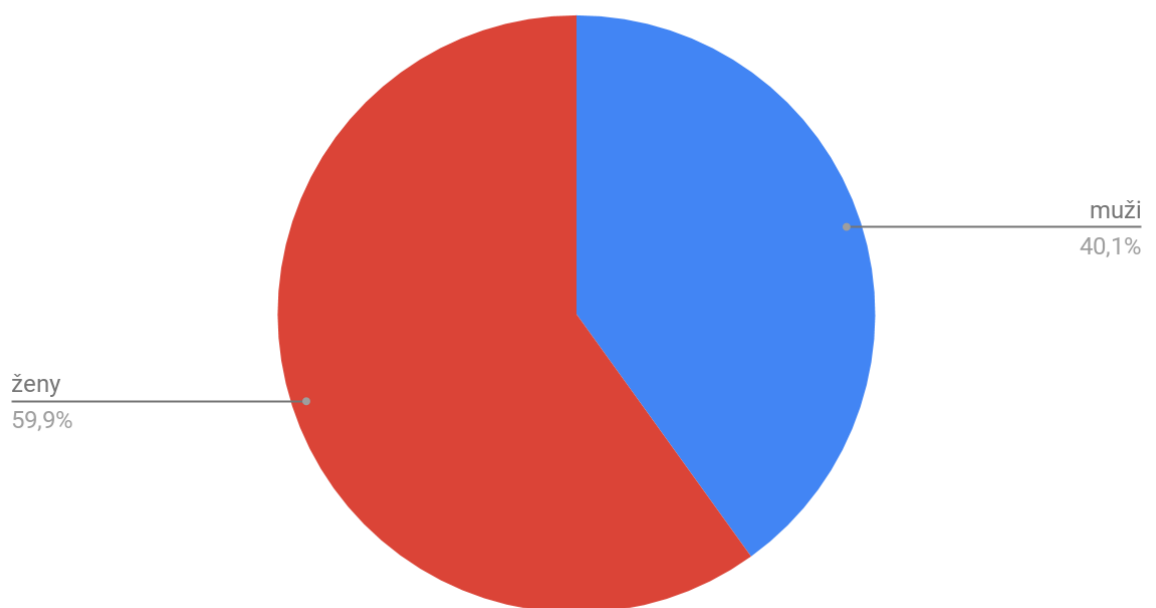
Výsledky

Po ukončení dotazníkového průzkumu jsme vytvořili excelovou tabulku, do které jsme odpovědi respondentů zaznamenali. Data, která jsme takto získali, jsme znázornili v grafech, ty jsme následně analyzovali. Ve zhodnocení výsledků se nevěnujeme směrodatné odchylce a nesledujeme statistickou významnost. Všemi těmito odlišnostmi může být interpretace dotazníkového průzkumu ovlivněna.

To nám pomohlo vyvrátit nebo potvrdit naši hypotézu a odpovědět na otázky, které jsme si na začátku položili. Také jsme vytvořili prezentaci a sestavili poster na obhajobu expedičních prací.

Komiksy, které byly vytvořeny během expedice, jsme naskenovali a rozhodli se je umístit je na plakát.

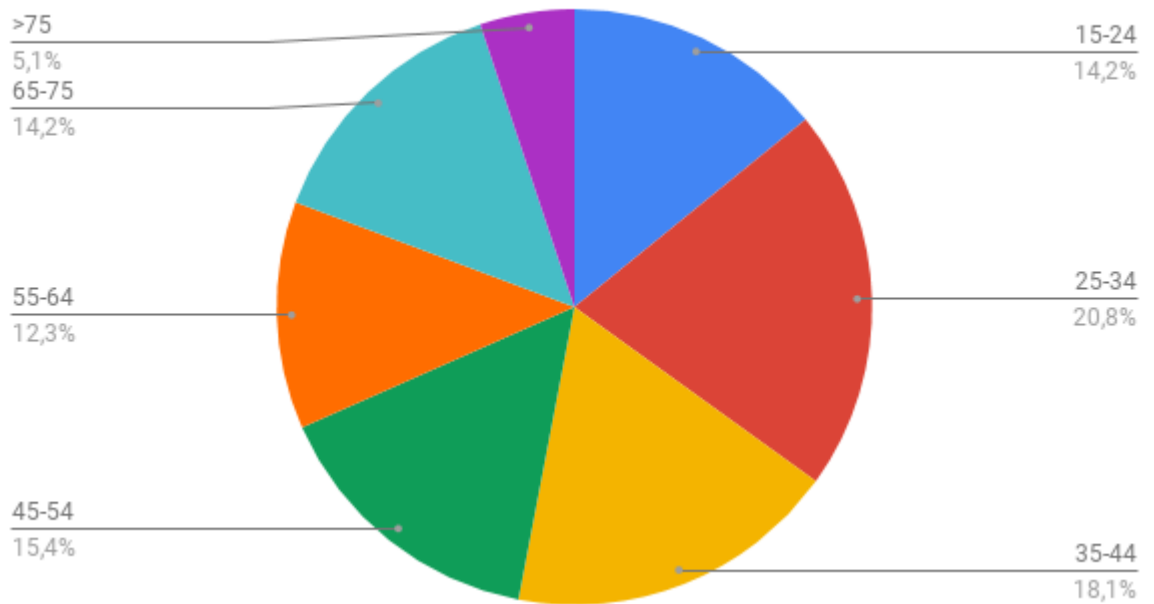
Pohlaví

Většina respondentů jsou ženy. Odchylka od reprezentativního vzorku populace je 8,9% žen více než v běžném rozložení pohlaví v populaci.

V
 věková
 struktura
 našeho
 vzorku je
 poměrně
 vyvážená,
 celkový
 podíl se
 pohybuje
 mezi

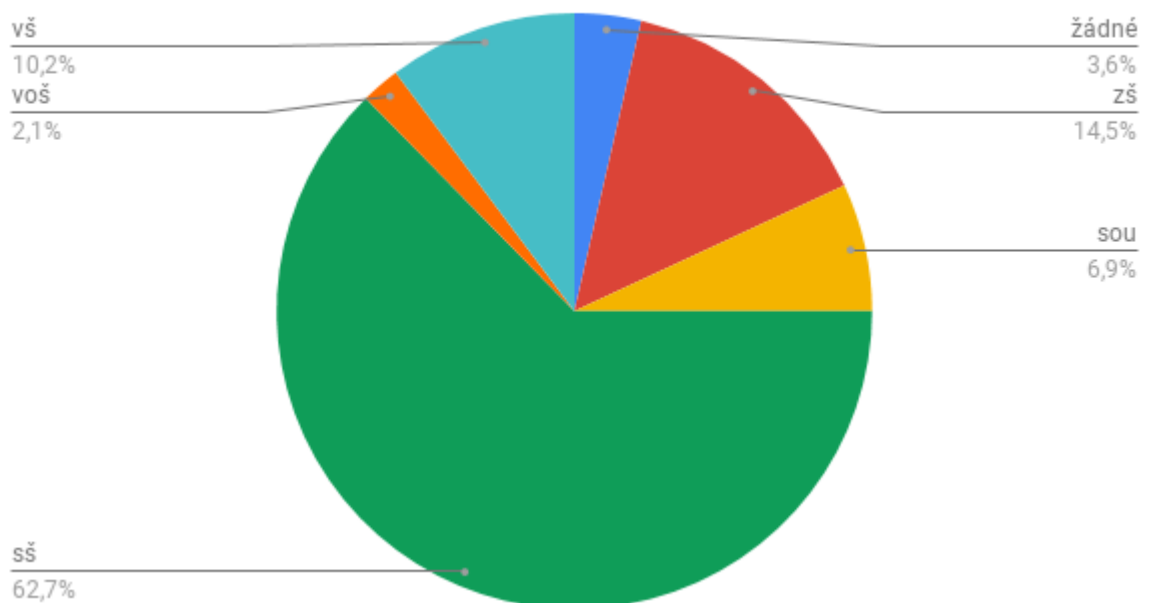
Věk

12 a 21% v každé ze zvolených kategorií, kromě věkové skupiny 75 a více. Nejvíce respondentů se pohybuje ve věkovém rozmezí 25-34.

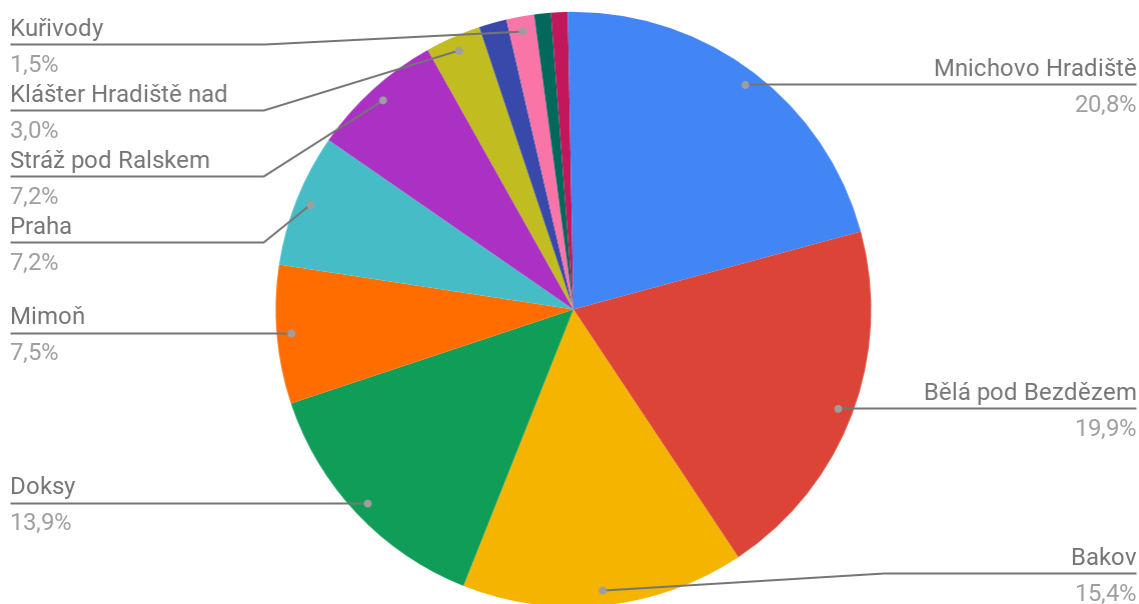
V
 škála
 dosažené
 vzdělání
 má výraznou
 nadpoloviční
 většinu
 vzdělání
 středního
 oškola

Vzdělání

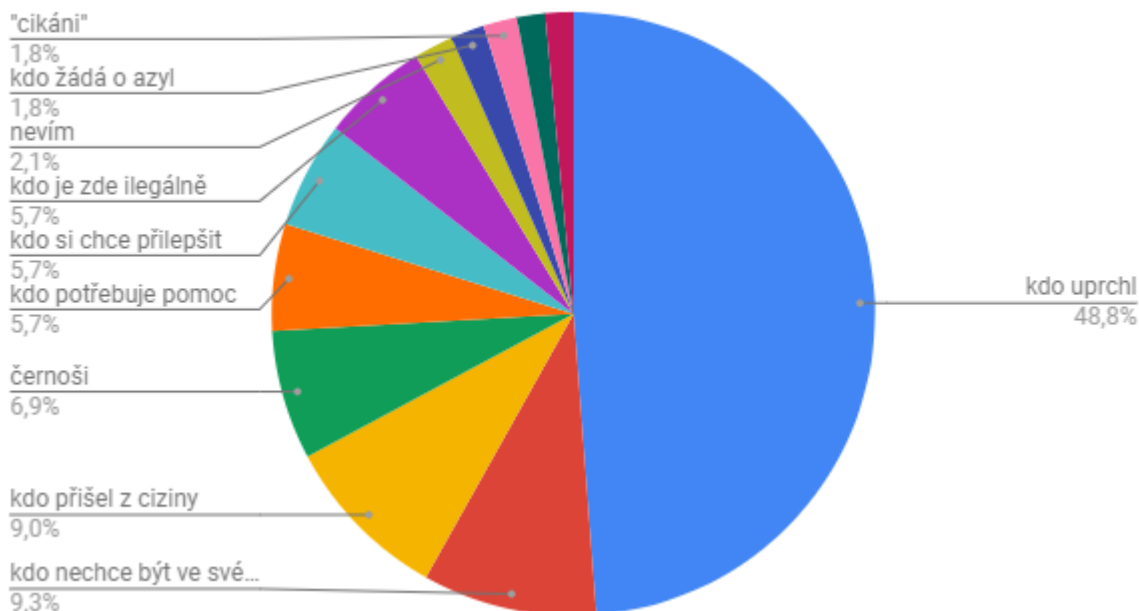
ské s maturitou. Při porovnání s věkovou strukturou populace ve Středočeském kraji se v našem vzorku vyskytovalo o 28,3% více středoškolsky vzdělaných lidí. Další nesrovnalostí je také vyšší procento respondentů pouze se základním vzděláním ve srovnání s vysokoškolským a to o 4,3%. Ve Středočeském kraji má oproti tomu základní vzdělání jen 13% lidí a vysokoškolské 16,9%. Tento fakt si vysvětlujeme denní dobou sběru dotazníku, což bylo většinou 10 - 16, kdy mnoho lidí, podle našeho předpokladu většina vysokoškolsky vzdělaných osob, bylo v práci. Tuto naši domněnku také podpořil fakt, že osoby s vystudovanou vysokou školou jsme potkávali buď cestou z práce např. u autobusových zastávek v podvečer, nebo jako maminky s kočárkem na mateřské dovolené.

Obce

Nejvíce dotazníků jsme vyplnili ve městech nebo větších obcích z prostého faktu většího počtu obyvatel. Všechny obce, které jsme vybrali, jsou v okruhu 15 km od Bělé pod Bezdězem.

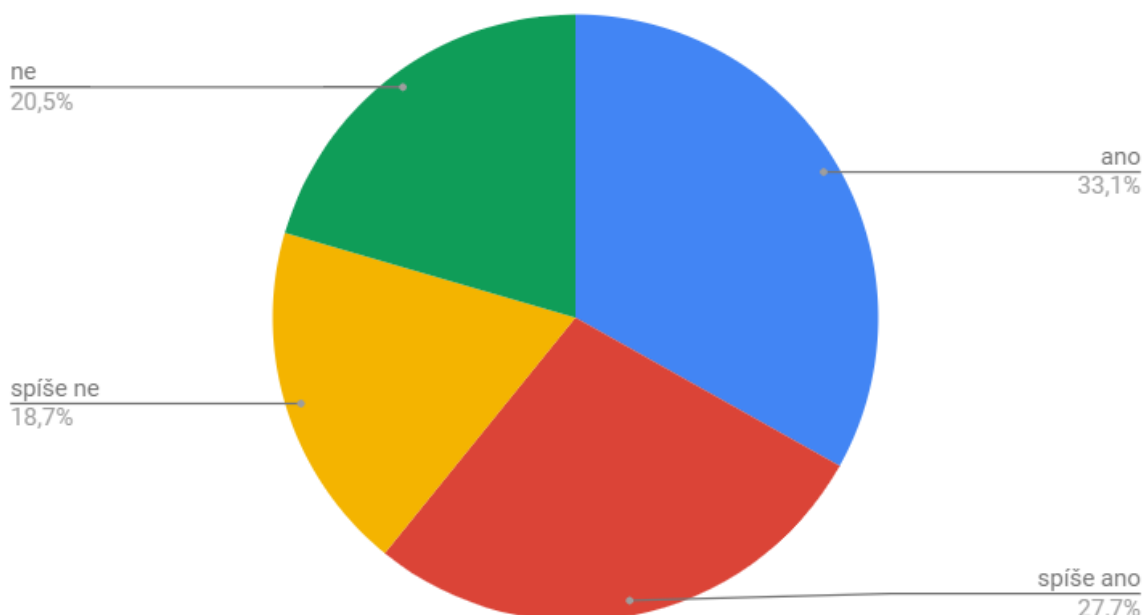
Kdo je podle Vás uprchlík?

Otázka “Kdo je podle Vás uprchlík?” byla otevřená a až na základě odpovědí jsme stanovili kategorie. Téměř polovina respondentů odpověděla “ten, kdo uprchl”. Dále následuje “nechce být ve své zemi” a “přišel z ciziny”. V toho vyplývá, že většina lidí chápe pod pojmem uprchlík cizince, který odešel z nějakých důvodů do jiné země. Dále se objevily méně přesné, často rasistické názory, které označují jako uprchlíky “cikány”, černochoy a islamisty nebo jako někoho, kdo je tu ilegálně a chce si přilepšit, ale také jako někoho, kdo žádá o azyl, nebo potřebuje pomoc. **Uprchlík** je podle zjednodušené definice obsažené v Úmluvě o právním postavení uprchlíků z r. 1951 (dále Úmluva) a dále v Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků z roku 1967 osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských, národnostních nebo z důvodů zastávání určitých politických názorů. V ČR je osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka, označována jako azylant.

Naše očekávání bylo skeptičtější ohledně negativních postojů, mnohem více lidí, než jsme čekali, odpovědělo, že uprchlík je někdo, kdo utekl ze své země z určitých důvodů.

Měla by ČR přijímat lidi co uprcají před válkou a hledají azyl?

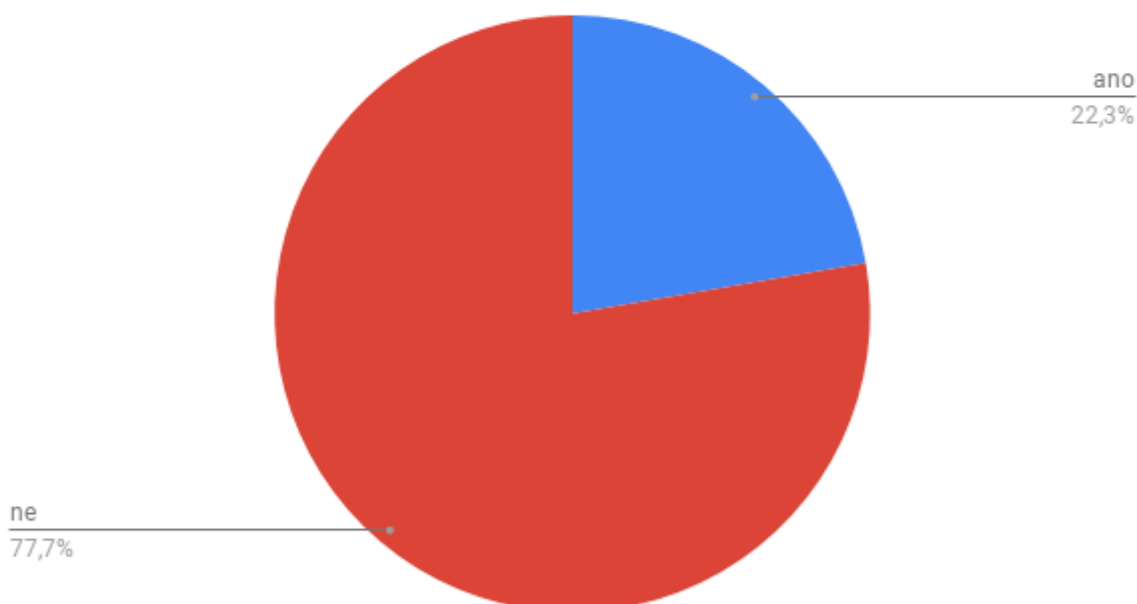

Nejvíce lidí odpovědělo, že bychom měli přijímat ty, kteří utíkají před válkou, často ale dodávali, že jen někoho, např. rodiny s dětmi nebo ty, kteří se přizpůsobí našemu způsobu života. Několikrát zazněl pojem "mladí hoši s iPhone", kteří jsou pro respondenty naopak těmi, které bychom přijímat neměli. V celkovém součtu vychází kladná odpověď, konkrétně v 60,8%.

Naše očekávání bylo opět skeptičtější. Ukázalo se ale, že respondentům spíše vadí přijímání ekonomických uprchlíků než válečných.

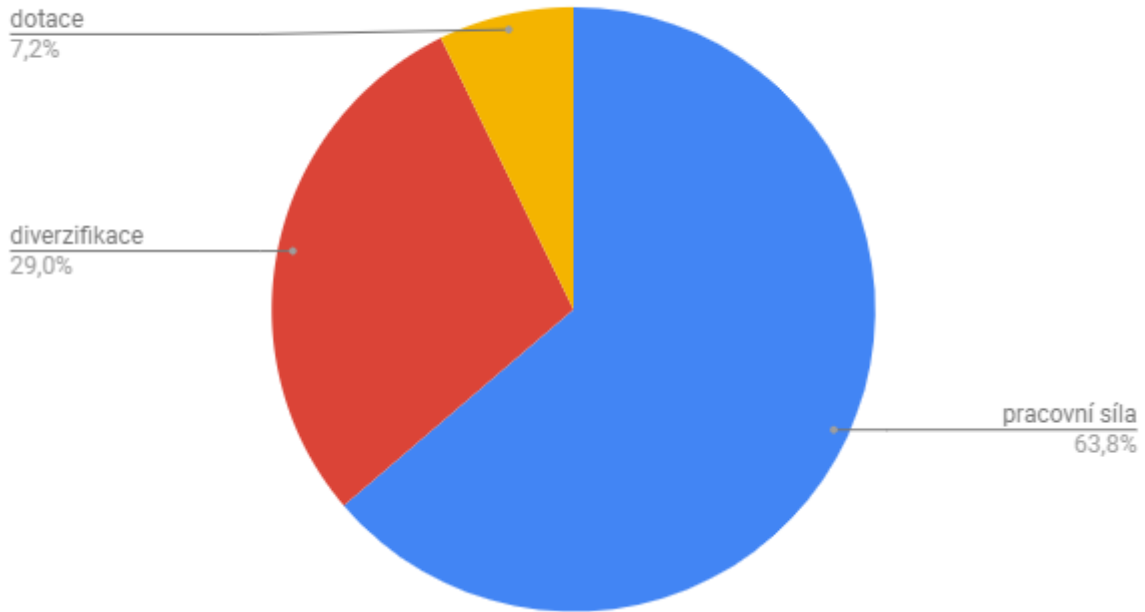
Více než tři čtvrtiny respondentů si myslí, že migrace nemá pro ČR žádné výhody. Tento výsledek jsme zhruba očekávali, avšak nikoliv s tak výraznou převahou záporné

Má migrace pro ČR podle vás nějaké výhody?

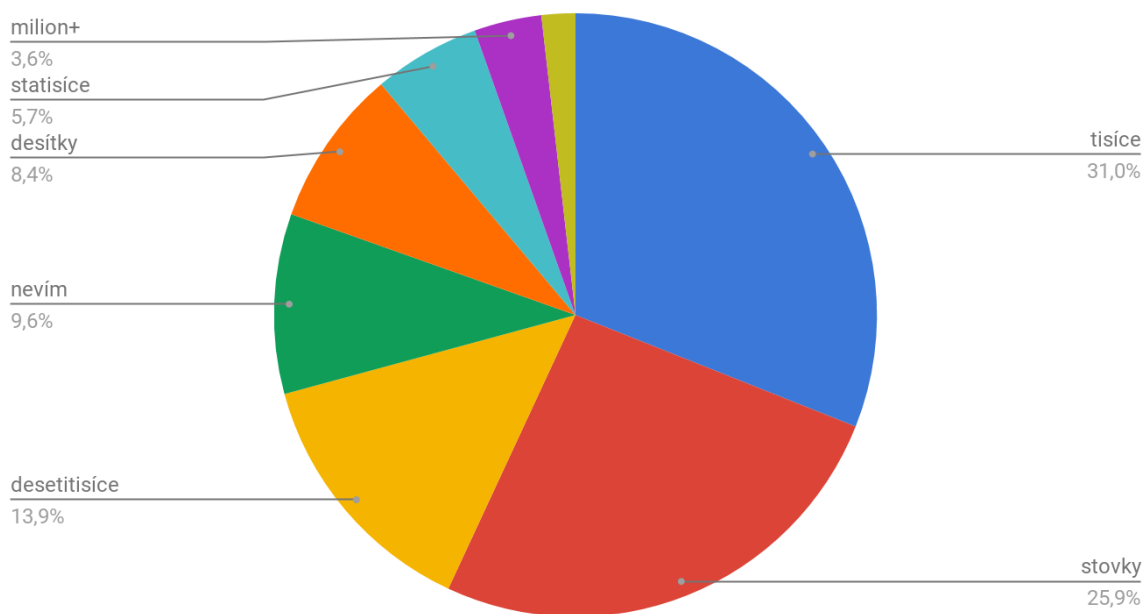
odpovědi.

Pokud ano, jaké?

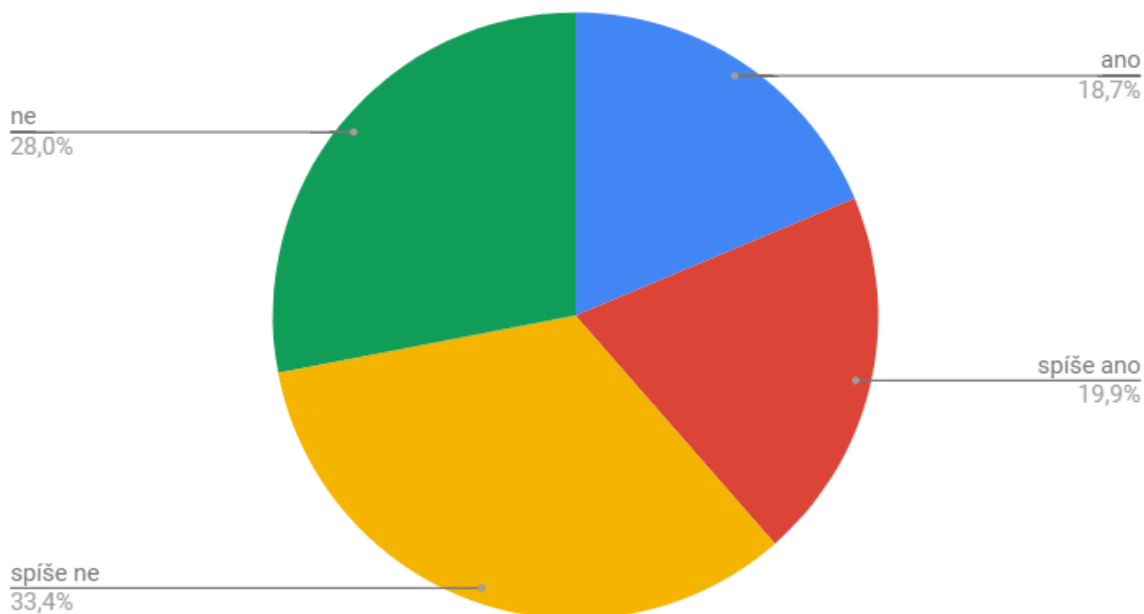
Nadpoloviční většina považuje za výhodu imigrace pro ČR zaplnění volných pracovních míst. Druhá nejčastější odpověď (29%) uvádí jako výhodu střet kultur a obohacení zdejší "české monokultury". Poslední odpověď je velmi praktická, a to je fakt, že pokud má obec ve svém katastru detenční centrum nebo podobné zařízení, dostává denně 10 Kč na jednoho uprchlíka a další, jednorázové dotace. Bělá pod Bezdězem si tak např. může dovolit krásný park, nové pouliční osvětlení, nebo opravy infrastruktury.

Kolik myslíte, že ČR poskytne průměrně za rok azylů?

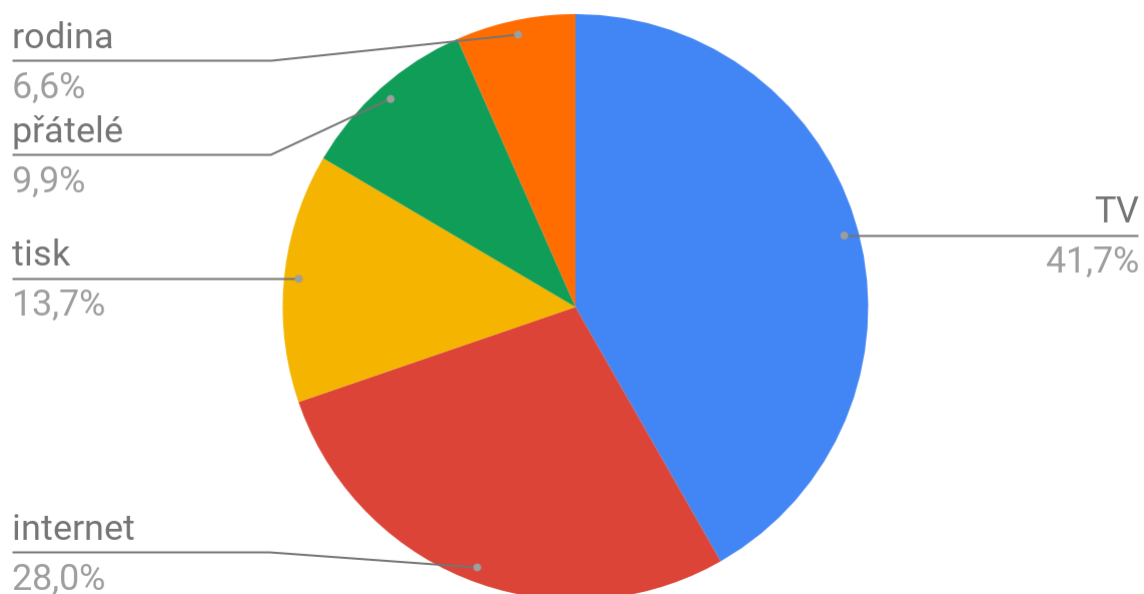
Tato otázka byla zaměřena na odhad počtu uprchlíků, které ČR přijme. Mnoho lidí odhadovalo mnohonásobně více než je skutečnost - Česká republika poskytne azyl za rok průměrně 104 uprchlíkům (vypočteno dle počtu udělených azylů od roku 1991 - 2017, statistika ministerstva vnitra).

Zajímá Vás téma uprchlíků?

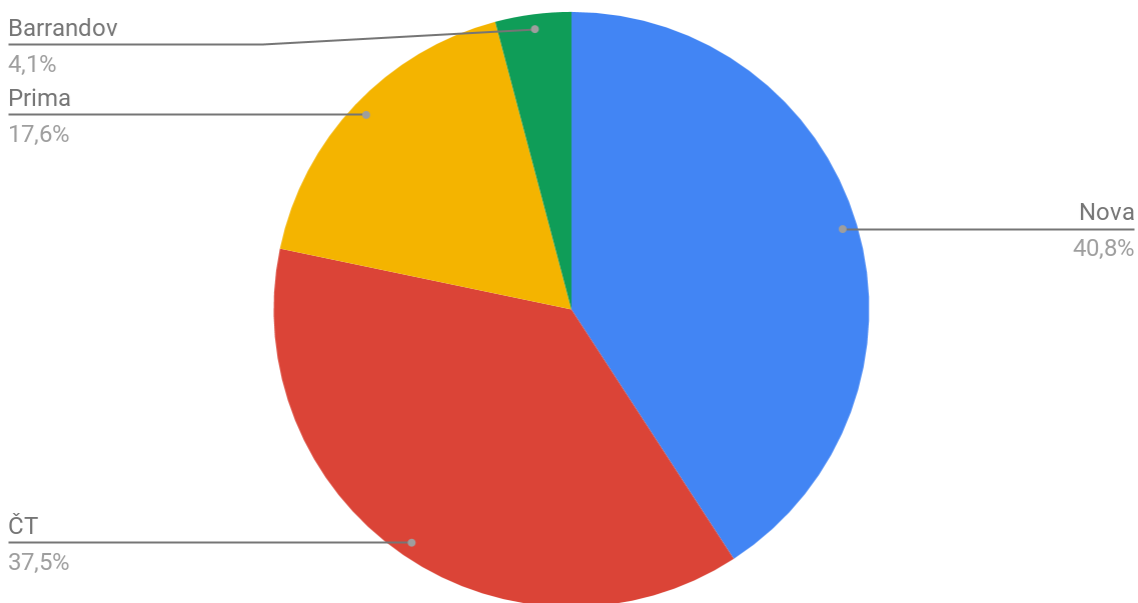
Nadpoloviční většina (61,3%) odpověděla negativně, tedy “ne” a “spíše ne”. Domníváme se, že vzhledem k malému počtu uprchlíků v České republice se respondentů toto téma přímo nedotýká a nezasahuje do jejich životů natolik, aby je ovlivnilo. Většina respondentů (53,3%) vybrala jednu z odpovědí začínající “spíše”. Nejméně lidí odpovědělo “ano”, ale bylo zajímavé, že to byly jak osoby prouprchlicky smýšlející, tak ti, jejichž názor byl vyhraněně proti přijímání uprchlíků.

Odkud čerpáte informace?

Největším zdrojem informací ohledně tématu imigrace je pro respondenty televize. Více než jedna čtvrtina čerpá zprávy z internetu, 13,7% lidí uvedlo jako hlavní zdroj tisk. K nejmenšímu počtu lidí se zprávy dostávají od přátel nebo z rodiny.

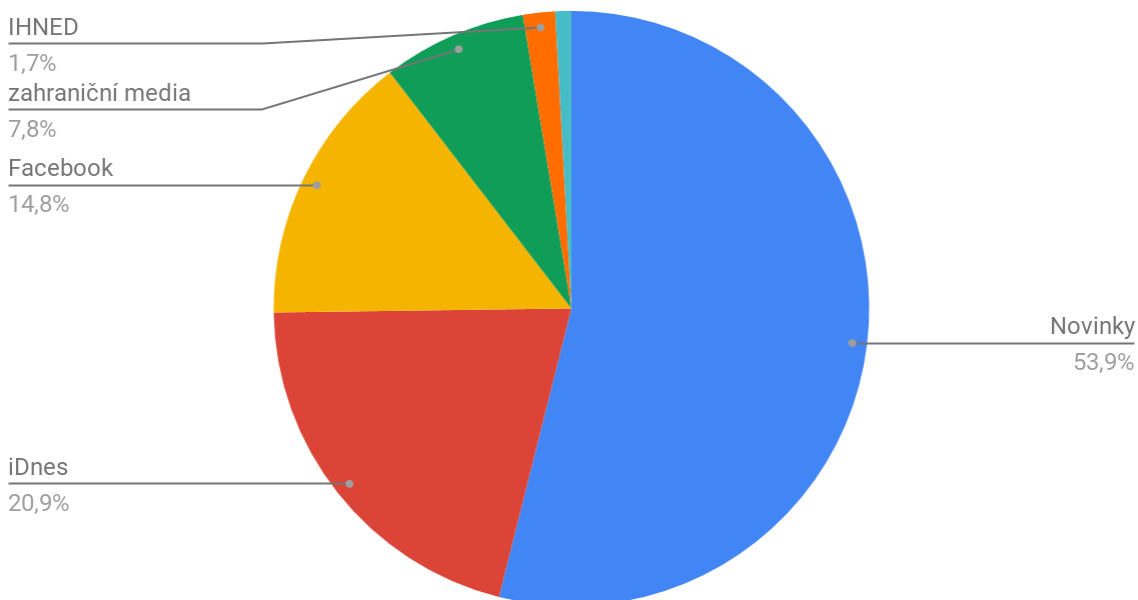
Televize

U tohoto grafu je třeba dodat, že část respondentů neuvedla žádný televizní kanál. Z těch, kteří nějaký uvedli, to byla v 62,5% televize komerční, nejčastěji Nova, dále pak Prima a nakonec Barrandov.

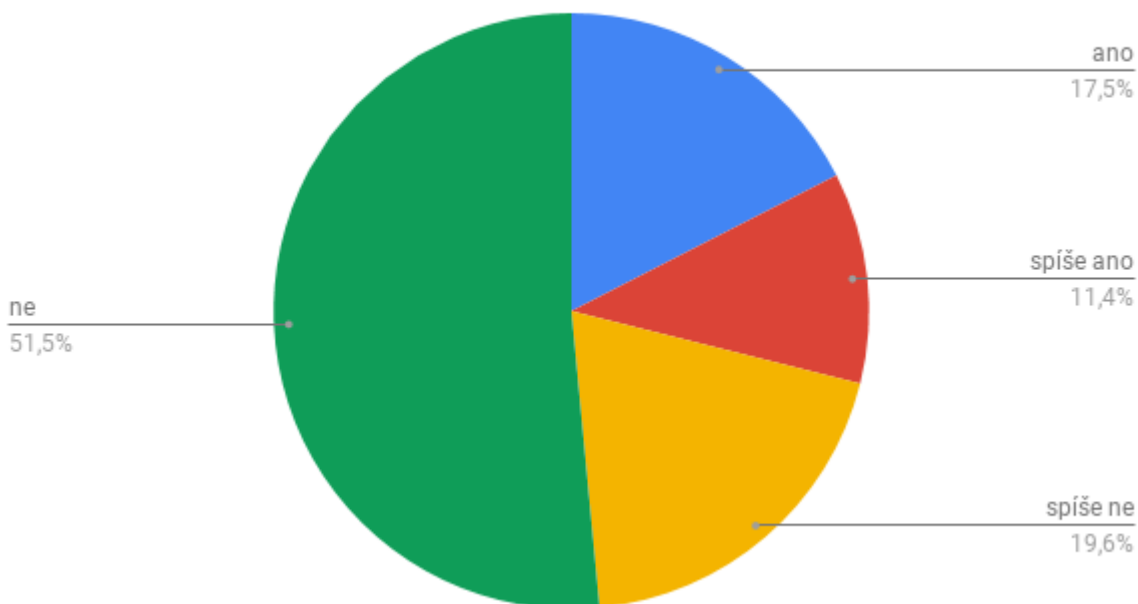
Veřejnoprávní televizi jako svůj informační zdroj uvedlo 37,5% respondentů.

Internet

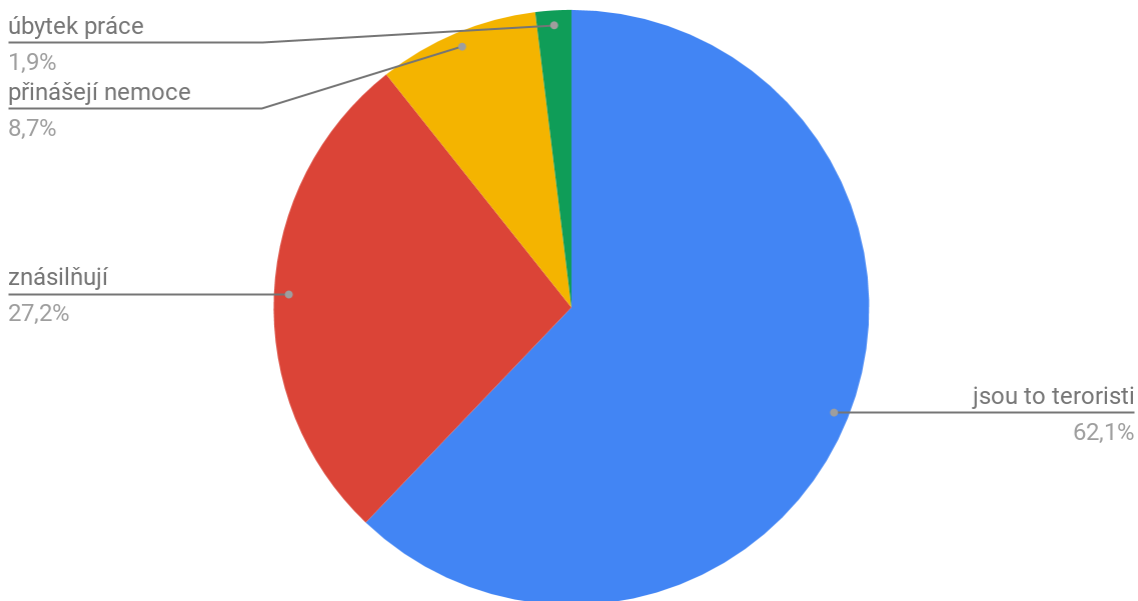

Nadpoloviční převahu (53,9%) má v počtu osob, kteří danou stránku uvedli jako svůj zdroj informací, internetový server Novinky.cz. 20,9% respondentů čerpá informace ze serveru iDnes, dále pak ze sociální sítě Facebook, zahraničních médií a nakonec ze zpravodajství spadající pod Hospodářské Noviny "IHNEED".

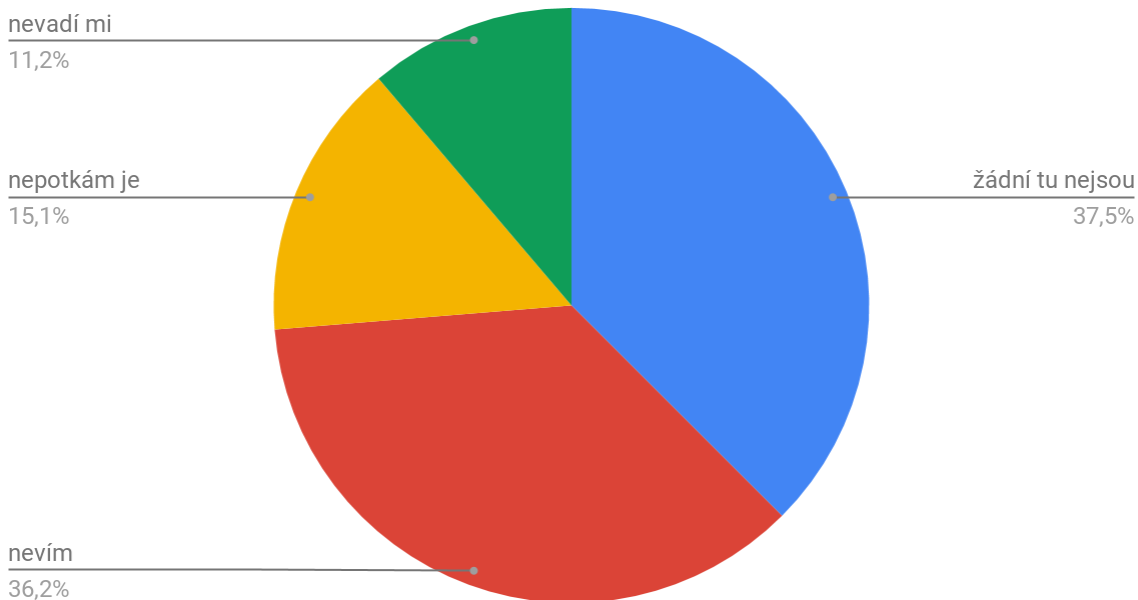
Cítíte se ohroženi přítomností uprchlíků v ČR?

Proč ano?

Proč ne?

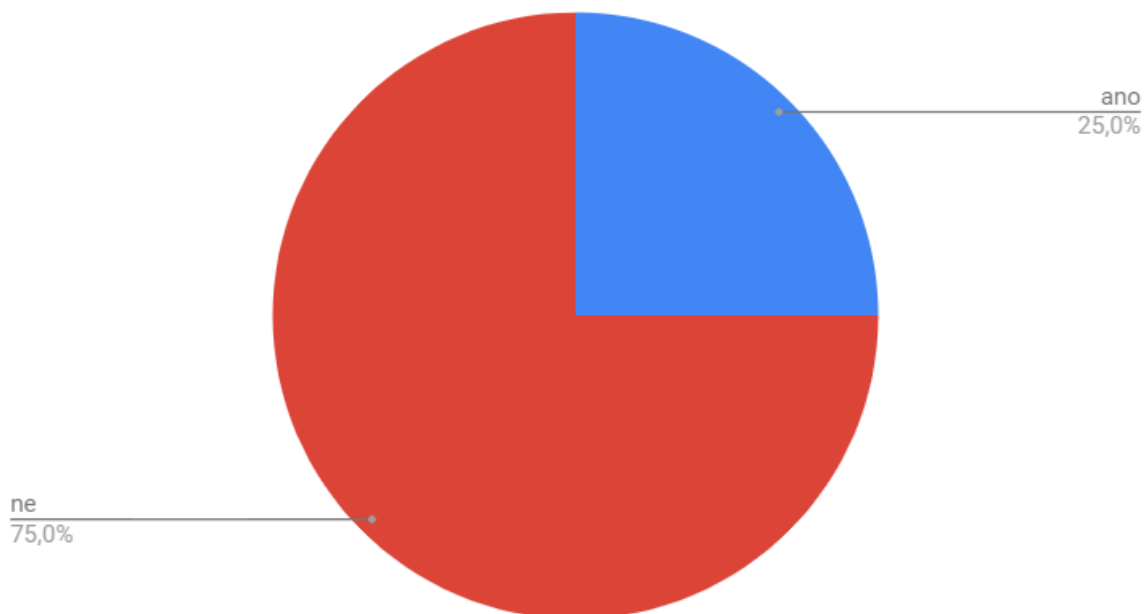

V této otázce jsme se inspirovali stejně položenou otázkou průzkumu veřejného mínění CVVM z roku 2017, kde 74% respondentů odpovědělo, že se uprchlíky cítí ohroženo.

Z našeho vzorku nadpoloviční většina (71,1%) respondentů odpověděla, že se necítí nebo spíše necítí ohrožena přítomností uprchlíků v České republice. Tento výsledek nás překvapil vzhledem k pracovní hypotéze, že se Češi uprchlíků obávají. Nedokážeme odhadnout, proč jsme při našem dotazování dospěli k téměř opačnému výsledku než reprezentativní průzkum od CVVM.

Pokud respondenti na otázku číslo sedm odpověděli ne, nebo spíše ne, ptali jsem se jich, proč se nebojí.

Byli jste někdy v kontaktu s uprchlíkem?

V deváté otázce jsme se respondentů ptali, zda byli někdy v kontaktu s uprchlíkem. 75% respondentů odpovědělo, že ne, a 25% odpovědělo, že ano. Předpokládali jsme, že se v tomto regionu setkalo s uprchlíky více lidí, než ve zbytku ČR, protože je zde ZZC Jezová, ale i přesto to nebude více než třetina. Náš předpoklad se potvrdil. Po doptání, jak jejich kontakt s uprchlíkem probíhal, často uvedli zkušenost s uprchlíky ze zemí bývalé Jugoslávie, protože zde býval uprchlický tábor, ve kterém pobývali mimo jiné uprchlíci, kteří byli vyhnáni z domovů občanskou válkou na Balkáně.

Závěr

Náš dotazníkový průzkum vyvrátil hlavní hypotézu, respondenti se uprchlíků nebojí. Rovněž nás překvapilo, že jsou respondenti většinou pozitivní v ohledu přijímání válečných uprchlíků. Dotazníkový průzkum nás naučil, jak je těžké správně formulovat otázky, a že i malá nepřesnost či špatná formulace může významně ovlivnit výsledky. V průběhu celé expediční práce jsme se dozvěděli poměrně hodně nových informací o průběhu uprchlické krize a způsobu zajištění osob na území ČR. Přínosné pro nás byly i příběhy válečných uprchlíků.

Zdroje

osobní zkušenost:

Magdalena Pospíchalová, ústní sdělení, 28. května 2018

Michaela Semotánová, osobní zkušenost-dobrovolnice, 1. června 2018

Hiba a Kenan, osobní zkušenost-uprchlík, 30. května 2018

dokumentární film Zuzany Piussi: Český Alláh, 2016

dotazníkový průzkum:

<https://www.czso.cz/>

<https://www.quanda.cz/blog/online-dotazniky/jak-vytvorit-dotaznik>

<https://cvvm.soc.cas.cz/cz/caste-dotazy/4579-na-co-si-dat-pozor-pri-interpretaci-vysledku-vyzkumu-verejneho-mineni>

<https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/politicke/mezinarodni-vztahy/4367-postoj-ceske-verejnosti-k-prijimani-uprchliku-duben-2017>

<http://www.median.eu/cs/uprchlici-v-ceske-republice/>

<http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/eu-affairs/20170505STO73515/migrace-je-stale-palcive-tema-jak-potrvdil-pruzkum-eurobarometr>

https://zpravy.idnes.cz/pruzkum-cvvm-centrum-pro-vyzkum-verejneho-mineni-uprchlici-kvoty-1dy-/domaci.aspx?c=A171214_135057_domaci_mp

https://zpravy.idnes.cz/pruzkum-cvvm-cesi-obavy-migrace-uprchlici-fiv-/domaci.aspx?c=A170209_131505_domaci_san

<https://www.respekt.cz/tydenik/2015/26/pozor-uprchlici-2>

Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová:

<http://www.suz.cz/co-delame/provoz-zarizeni/zsc-bela-jezova/>

<https://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/zarizeni-pro-cizince/>

[https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/33_2016_NZ_priloha c. 4_vyjadreni_SUZ .pdf](https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/33_2016_NZ_priloha_c.4_vyjadreni_SUZ.pdf)

https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/Vyrozumeni_SUZ_33_2016_NZ_NM_final.pdf

Seznam příloh:

- 1) otázky dotazníku
- 2) příběhy uprchlíků a dobrovolníků

Příloha číslo 1): Otázky dotazníku

Pohlaví: a) muž b) žena

Věk:

Vzdělání: a) nic b) zš c) sš d) vš

Místo: Datum:

1. Kdo je podle vás uprchlík?
2. Měla by ČR přijímat lidi, kteří utíkají před válkou a hledají azyl?
a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne
3. Má migrace pro ČR podle vás nějaké výhody? Jaké?
4. Kolik myslíte, že ČR poskytne průměrně za rok azylů?
5. Zajímá vás téma uprchlíků?
a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne
6. Odkud informace čerpáte? Doptat se konkrétně
a) z internetu b) z tisku c) z televize d) od přátel c) rodina
7. Cítíte se ohroženi přítomností uprchlíků v ČR?
a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne
8. Proč?
9. Byli jste někdy v osobním kontaktu s uprchlíkem?
a) ne c) ano

Příloha číslo 2) příběhy uprchlíků a dobrovolníků spojených s migrační krizí v roce 2015

Hiba

Hiba prožila své dětství v malém městě uprostřed Sýrie. Spolu s rodiči a ostatními obyvateli města vyznávali otevřenější formu islámu (Ismail) než jinde v zemi, třeba v Damašku, kde pak studovala matematiku a statistiku na univerzitě. Po dokončení studia začala pracovat v mezinárodní společnosti na severu Sýrie blízko Aleppa, kde se věnovala analýze dat a statistice.

Když začala válka, Aleppo přestalo být bezpečným místem a navíc by si Hiba musela zahalovat hlavu, což běžně nedělala, a tak se vrátila zpátky do svého rodného města, jelikož tam bylo zatím bezpečno. Začala tam pracovat pro organizaci pomáhající nově příchozím bez domova, neboť nebyla jediná, kdo odešel z oblastí postižených válkou. Nějakou dobu pak učila příchozí děti v organizaci zřízené škole matematiku a fyziku a zároveň učila na zemědělské univerzitě.

Situace se ale stále zhoršovala. Zboží se zdražovalo, lidé umírali, nejistota byla všudypřítomná. Hiba se proto rozhodla opustit město, stejně jako mnoho mladých lidí, a odcestovala letadlem do Turecka. Jela sama, a jelikož nemá sourozence, doufala, že svým odjezdem přiměje své rodiče také opustit zuboženou Sýrii, což se jí povedlo; po nějaké době se všichni tři sešli v Turecku.

Mezitím už Hiba opět pracovala pro organizaci pomáhající obyvatelům Sýrie, ona sama však do své domoviny nejezdila. Po příjezdu rodičů do Turecka bylo rozhodnuto, že pojedou do České republiky. Hibin otec totiž studoval na Univerzitě Karlově a díky tomu mluvil česky a měl zde kontakty.

Když rodina získala schengenská víza, odletěla do Prahy, odtud pak do Zastávky u Brna, kde je integrační centrum. Zažádali o azyl, který po čtyřech měsících získali. Jak Hiba dodala, získat azyl bylo pro ni a její rodinu díky česky mluvícímu otci a otevřenému přístupu ke světu jednoduché, nebo alespoň jednodušší, než pro jiné uprchlíky.

Hiba s rodiči musela začít úplně od znova. K integraci jim pomáhaly některé organizace jako INBAZE nebo OPU. Teď má Hiba zaměstnání i bydlení a v Česku plánuje zůstat i proto, že nesouhlasí se současným prezidentem Assadem a jeho vládou. „Kdybych tady ale řekla něco proti syrské vládě, třeba že nesnáším prezidenta Assada, tak by moje rodina, která je stále v Sýrii, šla do vězení,“ říká Hiba trochu rozrušeně. Další příbuzní se dostali do Německa a jsou s Hibou v kontaktu.

Hiba nám také vyprávěla některé z jejích vzpomínek na válku: „Jednou jsme na univerzitě v Damašku dopsali testy, vyrazili ven to oslavit, když na nás spadla bomba. Viděla jsem, jak moji přátelé umírají přímo přede mnou, jiní krváceli nebo přišli o končetiny. Na takové věci se nedá zapomenout. Teď jsem tu dva roky a dávám se trochu dohromady.“

Kenanův příběh

Na jihu Sýrie, blízko hranic s Jordánskem, žije ve městě Busra al-Hariri sedmiletý Kenan se svojí rodinou – babičkou, rodiči a třemi sourozenci. Otec vlastní kavárnu a síť supermarketů v okolí, matka je květinářka a děti chodí do školy.

Tohle všechno se mění v roce 2011, kdy začíná válka v Sýrii. Během následujícího roku se situace jenom zhoršuje. Matka přichází o práci, otcovy obchody jsou vybombardovány, obyvatelé města nevycházejí z domů, v okolí se střílí.

Jednou časně ráno se Kenan probudí a jeho rodiče nakládají sbalená zavazadla do nákladního auta. Spolu s dalšími třemi rodinami opouští ve vozech rodné městečko směr Jordánsko. První část cesty k hranicím s Jordánskem tráví Kenan spolu s ostatními v nákladním voze. Sedmdesát kilometrů od hranic ale silnice končí; všichni tedy vysedají a dál se vydávají na cestu pěšky.

Po dlouhé a náročné cestě dorazí k jordánským hranicím. Dva dny jdou podél ní, než si jich všimnou jordánští vojáci a pomohou jim přes hranici. Dají všem najíst a napít. Po dvou dnech strávených na policejní stanici všechny odvázejí do uprchlického tábora, cesta tam trvá šest hodin.

V té době je v táboře okolo tisíce lidí. Spolu s další rodinou spí Kenan se sourozenci a rodiči v armádním stanu. Tábor není dobře zařízený; pro vodu musí dočasní obyvatelé chodit čtyři kilometry. Občas se pořádají programy pro děti, ale většinu času tráví rodina frustrujícím nicneděláním a chozením pro vodu.

Po čtyřech měsících Kenan se svou rodinou opouští uprchlický tábor a míří do města Alsuchna za svými příbuznými. Týden bydlí u nich, pak jim jejich hostitelé půjčí peníze na vlastní byt. Otec si najde práci, děti chodí do školy; v Jordánsku se mluví arabsky, takže jazyková bariéra je téměř nulová.

Takto žijí následující rok a půl, než je rodina kvůli srdeční vadě druhorozeného Montesara vybrána do zdravotního programu a odlétají do Čech. Zde je jim poskytnut azyl a poskytnut hotelový pokoj k obývání. Dále pak pokračuje integrace lekcemi češtiny pro všechny členy rodiny, po krátké době začínají děti navštěvovat českou školu a školku. Kenan se dostal na osmileté všeobecné gymnázium Přírodní škola, které již před jeho přijetím pomáhalo Kenanově rodině s integrací a češtinou.

Nyní všichni bydlí v malém holešovickém bytě, otec si našel zaměstnání. Rodina tu chce zůstat a do budoucna plánuje koupit větší byt. Kenan se ale po studiu na vysoké škole chce vrátit do Jordánska a stát se doktorem.

Iniciativa Hlavák

V přípravném týdnu expedice jsme se setkali s paní Magdalenou Pospíchalovou, jednou ze zakladatelek Iniciativy Hlavák, což je uskupení dobrovolníků pomáhajících uprchlíkům, kteří se dostali do České republiky. Iniciativa vznikla v roce 2015 v reakci na uprchlickou krizi.

Nejdříve se několik dobrovolníků rozhodlo čekat na Hlavním nádraží v Praze a pomáhat uprchlíkům, kteří přijíždějí vlakem. Jak se ale ukázalo, policie většinu uprchlíků zadržela už na státních hranicích a odvážela je do detenčního centra v Bělé-Jezové, jednoho ze tří takových center v České republice.

I přesto dobrovolníci postavili na Hlavním nádraží svůj stánek, kde bylo anglicky a arabsky napsáno „POMOC UPRCHLÍKŮM“. Tam příchozím dávali vodu, jídlo a informace.

Iniciativa Hlavák se také začala zajímat o výše zmíněné detenční centrum, kde, jak posléze zjistili, byly velmi špatné a nehumánní podmínky. Všude byly ostnaté dráty, mříže a policisté, uprchlíci často nevěděli, proč jsou zavřeni, navíc za každý den v detenci museli platit 250 korun na osobu. Při vstupu jim odebrali ostré a nebezpečné věci, ale i jejich mobil. Navíc se detence potýkala s velkým počtem lidí, který zdaleka převyšoval její kapacity ve všech směrech. Uprchlíci se potýkali s nedostatkem jídla a to především pro děti

Magdalena Pospíchalová proto s ostatními dobrovolníky začala do detence vozit uprchlíkům potraviny a jiné potřebné věci. Jak sama říká, nebylo to často jednoduché - například předávané balíčky nesměly mít více než 5 kilo a návštěvy se odehrávaly skrz okénko podobně jako ve věznici.

Iniciativa Hlavák také pomáhala těm, kteří byli z detenčního centra propuštěni. Většinou jim nezbyly jiné peníze, než 400 korun na dospělé osobu, na které měli podle zákona nárok. Ovšem na to, aby do deseti dnů vycestovali z České republiky, jak jim bylo přikázáno, peníze zdaleka nestačily. Dobrovolníci je proto vyzvedávali před detencí a odváželi do Prahy, kde jim koupili lístek na vlak do Drážďan. V případě, že již ten den neměli návazný spoj do Drážďan, zajistili pro ně ubytování na jednu, dvě noci v rodinách nebo ve smluvených hostelech.

Iniciativa dodnes pokračuje ve své činnosti, avšak s menší intenzitou. Některé věci již nebyly potřeba, jako například stánek na nádraží, avšak nutnost pomoci uprchlíkům odcházejícím z detence stále přetrvává.

Majka

Dobrovolnictví na Srbsko-chorvatských hranicích v září 2015

Michaela, bývalá studentka Přírodní školy, se k dobrovolníkům pomáhajícím uprchlíkům přidala na pět dní v září 2015. K akci ji rozhoupaly fotky a zprávy o stavu obrovské masy lidí, kteří utíkají „Balkánskou cestou“ do Evropy.

Vše začalo v Praze, kde se pořádala sbírka především oblečení, které se mělo odvézt uprchlíkům. Pak skupina dobrovolníků nasedla do aut a odjela do Bulharska, kde se ovšem ukázalo, že všichni uprchlíci jsou rovnou odváženi do uprchlických táborů, takže není komu pomáhat.

Proto se skupina vydala dál na srbsko-chorvatskou hranici poblíž města Šid. Cesta, kam přijížděly autobusy plné lidí, byla obyčejná, deštěm rozblácená polňačka vedoucí okolo kukuřičného pole. Postupem času přijížděli další dobrovolníci a přibývali stany, auta, teplé oblečení pro potřebné a další vybavení.

Pro Majku i ostatní dobrovolníky bylo dobrovolničení obrovskou psychickou i fyzickou zátěží. Autobusy s lidmi přijížděli v každou denní dobu, což zapříčinilo rozhozený denní režim a nedostatek spánku. Všeobecná frustrace také často způsobovala napjatou náladu.

Vystresovaní uprchlíci, často s malými dětmi nebo staří lidé, ve špatném počasí nedostatečně oblečení a vyčerpaní z dlouhé cesty, byli převáděni nejprve dobrovolníky, pak policií přes hranice a následně umístěni do jiného autobusu a odvezeni dál. V kratším či delším mezičase pak dobrovolníci poskytovali humanitární pomoc v podobě jídla a oblečení pro nejpotřebnější členy skupin.

Stále také vyvstávaly nové a nové problémy. Čím více lidí se kumulovalo na jednom místě, tím více bylo odpadu, stejně tak šest kadibudek ToiToi zdaleka nestačilo. Počasí se moc nelepšilo, oblečení ubývalo. V jednu chvíli musela Majka s několika dalšími dobrovolníky odjet přímo do města Šid, aby pomohla korigovat spoustu uprchlíků, kteří se tam nečekaně objevili.

Největším problémem podle Majky byla neinformovanost lidí, kteří netušili, kudy utíkají, kam by měli jít, aby se dostali přes hranice, ani kam je odvezou autobusy.

Několik zážitků bylo pro Majku velmi silných. „Jednou tam přišla rodina s několika malými dětmi, které byly tak vyčerpané, že jenom brečely a křičely. Měli tak jako většina málo oblečení, tak jsem popadla nějaké čepičky a narazila jim je na hlavu. Jenže ty děti už byly naprosto nepřičetné, strhly ty čepice ze sebe a jenom plakaly a plakaly. Nemohla jsem to už vydržet, tak jsem tomu tatínkovi, který vypadal hrozně unaveně, dala všechny čepice do ruky a šla se vybrečet stranou od všech těch lidí.“

„Jednou, když zrovna pršelo, jsem rozdávala pláštěnky. Hrozně moc lidí mi je bralo z rukou, říkali, že je to pro jejich ženy a děti, a taky to tak často bylo, ale někdy

jsem viděla i ty, kteří by se dobře obešli i bez ní, protože už měli jednu na sobě. Když jsem takhle procházela mezi sedícími skupinami, všimla jsem si, že jedna paní je těhotná, a to v pokročilém stupni těhotenství a není s ní vůbec nikdo. Vzala jsem ji proto a odvedla k nám do stanu, aby se zahřála a mohla si pohodlně sednout. Za dvě hodiny jí začal porod a my museli zavolat sanitku, aby ji odvezla do nemocnice. Nikdy bych nechtěla, abych musela rodit za takových podmínek, kdy nevím, co se mnou vlastně bude. Dost mě to zasáhlo.“